

Accollida lingüística a l'escola

2012/2013

Codi: 101999

Crèdits: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Graduat en Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	OT	0	0
2500798 Graduat en Educació Primària	896 Graduat en Educació Primària	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Oriol Guasch Boyé

Correu electrònic: Oriol.Guasch@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per assolir els objectius de l'assignatura caldrà un bon domini oral i escrit de les llengües catalana i castellana (nivell C2 del Marc Europeu Comú de Referència).

Objectius

Aquesta assignatura, compartida per les titulacions de Mestre d'Educació Infantil i de Mestre d'Educació Primària i per les mencions de Llengües i d'Educació Inclusiva, aporta els coneixements bàsics necessaris per a la comprensió de les circumstàncies que conformen l'acolliment de l'alumnat nou vingut als centres educatius i per a la planificació de l'ensenyament de les llengües oficials i la implementació d'aquest ensenyament a les aules.

Els objectius formatius fonamentals de l'assignatura són:

- Documentar-se respecte de les característiques de la immigració a Europa, Espanya i Catalunya i respecte dels programes d'acollida en aquests àmbits territorials.
- Conèixer les funcions de les aules d'acollida i els criteris per al seu bon funcionament en el marc dels centres i dels contextos en què estan incardinats.
- Superar els estereotips respecte de les competències lingüístiques dels escolars nouvinguts i conèixer la realitat dels seus sabers lingüístics.
- Consolidar el coneixement dels criteris per a la planificació de la formació lingüística dels escolars nouvinguts.
- Saber elaborar propostes d'ensenyament dels usos lingüístics en les llengües curriculars adequades a les capacitats i les necessitats dels escolars nouvinguts.

Competències

- Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i multilingües.
- Conèixer el procés d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i el seu ensenyament. Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües. Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i compartir en contextos educatius.

- Ser capaç de fomentar una primera aproximació a una llengua estrangera.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva tant de manera presencial com telecol·laborant de diferents formes.
2. Conèixer i valorar el programari educatiu i espais web adients per a l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües dels diferents nivells educatius.
3. Demostrar un coneixement acadèmic de les diverses llengües usades.
4. Descobrir les dimensions socials i cognitives del llenguatge escrit, conèixer les diferents dinàmiques de l'oralitat per dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió i expressar-se adequadament oralment i per escrit.
5. Desenvolupar estratègies per fomentar l'expressió oral i escrita de l'alumnat en contextos diferenciats.
6. Identificar i analitzar les interferències lingüístiques que es produeixen a conseqüència del contacte de llengües.
7. Identificar i utilitzar tècniques d'intercomprensió de llengües.
8. Saber expressar oralment i per escrit idees i coneixements amb suficient fonament teòric i argumental.
9. Ser capaç d'elaborar activitats i materials didàctics enfocats a l'aprenentatge de la llengua adaptat als contextos socials específics de cada centre educatiu.
10. Usar les TIC i les TAC en el desenvolupament i elaboració de treballs pràctics i en el disseny de propostes didàctiques.

Continguts

1. Multilingüisme, multiculturalisme i polítiques lingüístiques per a la immigració

- La immigració a Espanya i a Catalunya: dades qualitatives i dades quantitatives
- Els contextos sociolingüístics i culturals dels centres educatius de Catalunya
- Programes d'acollida a la Unió Europea, Espanya i Catalunya: el programa LIC

2. L'acollida de l'alumnat nouvingut

- Els processos d'acollida als centres educatius
- Aules d'acollida: principis i organització
- Adaptacions curriculars i plans individualitzats
- De l'aula d'acollida a l'aula ordinària
- Els plans educatius d'entorn

3. Competència lingüística i plurilingüisme

- Les competències lingüístiques i comunicatives de la població escolar immigrant: estudi de casos
- Estereotips sobre l'alumnat d'origen immigrant

4. Immigració i Projecte Lingüístic de Centre

- La planificació del tractament de la diversitat lingüística als centres: el currículum multilingüe
- Els programes d'educació multilingüe
- La immersió lingüística en un nou context: la "nova immersió"

5. Ensenyament i aprenentatge de les llengües i acollida lingüística

- La programació de la feina a l'aula d'acollida
- Els treball per tasques i el treball cooperatiu en l'ensenyament i aprenentatge de llengües: anàlisi d'experiències i elaboració de propostes
- El tractament dels coneixements i habilitats parcials
- Experiències lingüístiques de centre acollidor: les parelles lingüístiques; el català al pati.

Metodologia

La metodologia docent de l'assignatura parteix del supòsit que el coneixement es construeix en processos col·laboratius entre professorat i alumnat i entre els alumnes entre ells. Aquests processos es desenvolupen principalment en la realització de tasques en les quals es mobilitzen els coneixements previs dels alumnes per a l'assimilació de nous coneixements declaratius i/o procedimentals fornits pel professorat, directament o a través de lectures i/o experiències.

L'assignatura es desenvoluparà partir de:

- Exposicions del professorat per a la presentació dels continguts dels temes de l'assignatura i de les lectures, per explicar les feines que s'encomanen als estudiants i per comentar els processos de la seva realització, i per valorar la marxa del curs.
- Realització de treballs grupals i individuals amb l'assistència del professorat,
- Realització de feines d'elaboració i d'anàlisi de propostes de planificació del tractament de les llengües als centres educatius i de propostes d'intervenció a les aules
- Presentació i discussió de treballs individuals i grupals, i de feines de planificació del tractament de les llengües i d'elaboració i d'anàlisi de propostes d'intervenció a les aules

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions magistrals i participatives del professorat	45	1,8	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories presencials i on line per al seguiment de treballs i altres feines	22	0,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Lectures, elaboració de treballs, anàlisi de materials i situacions	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80% de les classes. Encara que s'hagin presentat els treballs corresponents, en cas d'una assistència per sota dels mínims fixats s'obtindrà la qualificació de no presentat.

Per aprovar l'assignatura és obligatori presentar totes les activitats. No s'aprovarà cap presentació, treball, activitat escrita ni activitat oral que no demostrï un bon domini de la llengua. Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura però no assoleixin els mínims per aprovar-la tindran l'oportunitat de superar el curs amb un treball autònom addicional, refent algunes de les activitats o mitjançant els mecanismes específics que estableixi el professorat. S'haurà d'estudiar cada cas i establir el procediment concret en funció de la situació de cada estudiant.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
3 activitats individuals sobre lectures de la bibliografia	36%	3	0,12	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Dues activitats grupals d'anàlisi de documents i experiències	32%	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Dues activitats grupals d'elaboració de propostes d'intervenció	32%	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

Revistes

- DDAA (2005) Diversitat de llengües a l'aula. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 38
- DDAA (2004) Escuela e inmigración. Estudios de sociolingüística, 5 (2)
- DDAA (2006) Enseñar y aprender lenguas en el país de acogida. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 47
- Caixa d'eines <http://www.xtec.es/lic/documents.htm>
- Textos oficiales
- Departament d'Educació (2004) Pla per a la llengua i la cohesió social. <http://www.xtec.es/lic/documents.htm>
- Consell Assessor de la Llengua a l'Escola (2006) Conclusions <http://www.xtec.es/lic/documents.htm>

Articles

- Arnau, J. (2004) Sobre competències en català i castellà dels escolars de Catalunya. Llengua, Societat i Comunicació, 1, 1-7 <http://www.ub.edu/cusc>
- Nussbaum, L. i Unamuno, V. (2005) Pràctiques interactives entre aprenents de llengües segones i estrangeres. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 37, 57-69
- Unamuno, V. (1995) Diversidad lingüística i fracaso escolar. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 6, 19-28
- Vallcorba, J. (2009) La situació de la llengua als centres educatius: accions per consolidar-la i potenciar-la. Treballs de sociolingüística catalana, 20, 261-275.
- Vila Moreno, X. (2004) Hem guanyat l'escola, però hem perdut el pati? Llengua, Societat i Comunicació, 1, 8-15 <http://www.ub.edu/cusc>
- Vila, I. (2001) Algunes qüestions referides a l'aprenentatge lingüístic de la infància estrangera a Catalunya. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 23, 22-28.

Llibres

- Carbonell, J. (2006) L'acollida. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar (versió catalana) Barcelona: Generalitat de Catalunya (2003)
- Lladó, J. et al. (2005). Paraules. Multiculturalitat a les aules i ensenyament de la llengua. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.
- Martin Rojo, L. (dir) (2003) ¿Asimilar o integrar? Dilema ante el multilingüismo en las aulas. Madrid: Cide,
- Nussbaum, L.; Unamuno, V. (eds.) (2006). Usos i competències multilingües entre escolars d'origen immigrant. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Poveda, D. (coord.) (2003). Entre la diferencia i el conflicte: mirades etnogràfiques a la diversitat cultural en la educació. Cuenca: Servicio de publicaciones de la Universidad de Castilla - La Mancha.
- Unamuno, V. (2003) Lenguas, diversidad sociocultural y escuela. Hacia una educación lingüística. Barcelona: Graó
- Vila, I. (coord.) (1998) Bilingüisme i educació. Barcelona: Proa / UOC.

Webs

<http://www.xtec.es/lic/documents.htm>

Pàgina LIC (Llengua Interculturalitat i Cohesió Social). També conté enllaços a webs de recursos per ensenyar català als escolars de nova incorporació al sistema educatiu

<http://www.gencat.net/educacio/debatcurricular/docs/llengua.pdf>

Noguerol, Artur (coord.) Ensenyar i aprendre llengua i comunicació en una societat multilingüe i multicultural

<http://www.xtec.cat/lic/intro/caixa.htm>

Pàgina per descarregar les Conclusions del Consell assessor de la llengua a l'escola

<http://greip.uab.cat>

Pàgina del Grup de Recerca en Educació i Interaccions Plurilingües de la UAB. Conté materials utilitzats en contextos d'acollida

<http://www.gencat.cat/llengua/documentacio>

Bibliografia seleccionada seguint l'itinerari: bibliografia selectiva, immigració, llengua i immigració

http://ensenyarllengualumnatnoromantic.blogspot.com/2010_01_01_archive.html

Ensenyar llengua a l'alumnat no romànic